

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“1- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA’NIN 2. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasa Mahkemesinin 06.07.1995 gün ve Esas No:1994/80, Karar No:1995/27 sayılı kararında; ‘...tüm işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu bilen, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ile Anayasa’nın bulunduğu bilincinden ayrılmayan Devlet ...’ olarak tanımlanan hukuk devleti ilkesinin tam olarak geçerli olabilmesinin; en önemli koşulu vatandaşlara hukuk güvenliği temelinde kendilerini yargı organları önünde savunabilme gereklerinin tam olarak yerine getirebildiği bir Devletin algılanması gerekir.

Bir suç işlediği kendisine isnat edilen kişinin fiilin işlenmesinde kendi kusurunun bulunmadığını ortaya koyarak sorumluluktan kurtulmasını sınırlandıran yasa hükmü ile Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan ‘hukuk Devleti’ ilkesine aykırı olan bir düzenleme yapılmıştır.

2- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA’NIN 5. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasa’nın 5. maddesinde, kişilerin, toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk Devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Yasakoyucu yasal düzenleme yaparken Anayasa’nın yukarıda yer verilen 5. maddesine uygun hareket etmek zorundadır. Kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan değil, kullanımını, gelişimini amaçlayan yasal düzenlemelerin yapılması yasakoyucunun temel amacı olması gerekir.

Bu sebeple, davacının bir fiilin işlenmesinde kusurunun bulunmadığını ortaya koyabilmesinin, ancak; savunma hakkının etkin bir şekilde kullanabilmesiyle olanaklı olduğu gözetilmeksizin getirilen yasa kuralı, Anayasa’nın 5. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

3- İTİRAZ KONUSU HÜKÜM ANAYASA’NIN 36. MADDESİNE AYKIRIDIR.

Anayasa’nın “Hak arama hürriyeti” başlıklı 36. maddesinde de, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı kimliğiyle sav ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Sav ve savunma hakkı birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrılması olanaksız niteliğiyle hak arama özgürlüğünün temelini oluşturur. Önemi nedeniyle hak arama özgürlüğü, yalnız toplumsal barışı güçlendiren dayanaklardan biri değil, aynı zamanda bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da

aracıdır. Bu hakkın kullanılması, yerine getirilmesi olabildiğince kolaylaştırılmalı, olumlu ya da olumsuz sonuç almayı geciktiren, güçleştiren engeller kaldırılmalıdır.

İtiraz konusu hüküm ile davacının bu kimliğiyle yargı mercileri önünde sahip olduğu savunma hakkını gereği gibi kullanmasına engel getirilmiştir.

Menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtalarının üç ay süre ile trafikten men edilmesi ve bu araçların sahiplerine idari para cezası verilmesine ilişkin itiraz konusu düzenleme ile araç sahiplerinin adlarına kayıtlı araçların başkalarınınca kullanılmaları ve yasaya uygun olmayacak şekilde hayvan ve hayvan maddelerini taşımaları halinde kusurlu bir hareketi bulunmasa bile kusurlu kabul edilerek idari para cezası verilmesi ve araçlarının üç ay süreyle trafikten men edilmesi öngörülmektedir. Böylece, kişinin kusurlu olmadığını kanıtlayıp sorumluluktan kurtulmasına olanak tanınmamıştır. Bu durumun Anayasa'nın 36. maddesinde öngörülen kişinin hak arama özgürlüğünü sınırlandırdığı açıktır.

Diğer taraftan, kişilerin üzerlerine kayıtlı aracı tasarruf edip etmedikleri araştırılmaksızın sadece kayıt işleminin objektif sorumluluğa esas alınması adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu sürdürmekle yükümlü olan hukuk Devleti anlayışı ile de bağdaşmaz.

HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak olan bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğu kanısını gösteren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurusu gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrası gereğince 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 4648 sayılı Kanun'un 4. maddesiyle değiştirilen 47. maddesinin (f) fıkrasında yer alan 'Menşe şahadetnamesi veya veteriner sağlık raporu olmayan hayvan ve hayvan maddelerini taşıyan nakil vasıtaları üç ay süre ile trafikten men edilerek nakil vasıtalarının sahiplerine beşyüzmilyon lira, idari para cezası verilir.' hükmünün Anayasa'nın 2., 5. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaati ile iptali ve bakılan davalar açısından bu fıkranın uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi için iptali istenilen fıkranın yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına ve dosyadaki belgelerin onaylı birer örneklerinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine, davanın Anayasa Mahkemesi'nin vereceği karara kadar bekletilmesine 10.10.2003 tarihinde oybirliği ile karar verildi.'"